

Béres László

Halvány Fényt Láttunk Pislákolni...

A forradalom kitörésekor tizenkét éves voltam, és a Nyíregyháza melletti Buj nevű községben éltem édesanyammal és nagymamámmal. Édesapám, akit csak a nekünk írt levelekből ismertem, 1944-ben hagyta el Magyarországot és Németországba menekült. Majd eljutott az Egyesült Államokba, ahol Connecticut államban egy rokonunk farmján dolgozott. Amerikai állampolgár lett, és minden követ megmozgatott, hogy édesanyám és én kijuthassunk hozzá Amerikába, de minden erőfeszítését megghiúsította a magyar kormány. A forradalom egy vissza nem térő lehetőséget jelentett édesanyámnak, hogy elhagyjuk az országot, jóllehet ez a lehetőség nagyon kockázatos és veszélyes volt.

Miután az oroszok brutálisan elfojtották a forradalmat, magyarok ezrei menekültek Ausztriába. Édesanyám, nagybátyám segítségével, ugyanezt tervezte. Budapesten élő rokonok segítségével kapcsolatba léptek egy Sopronkövesden élő ismerős gazdával, hogy 10.000 forintért segítsen kicsempészni bennünket az országból. Nehéz vállalkozásnak ígérkezett, hiszen ahhoz, hogy az osztrák határhoz érjünk, először is vonattal át kellett utaznunk az egész országon.

A malacsütés szombaton lesz

Egy november végi napon édesanyám táviratot kapott Budapestről, amelyben ez állt: "Várunk Benneteket – A malacsütés szombaton lesz – Gyertek, amint tudtok." Ez volt a megbeszélés jel, amelyből édesanyám tudta, hogy megtörténtek az előkészületek, és indulnunk kell, amilyen gyorsan csak tudunk. Másnap reggel édesanyám, nagybátyám és én néhány bőrönddel felszálltunk a vonatra, és ezzel kezdetét vette az a merész vállalkozás, amely örökre megváltoztatta az életünket. Azon a reggelen, amikor vonatunk kihúzott Buj kis állomásáról, gyerekként nem gondoltam, nem is gondolhattam, hogy harminc évig nem fogok visszatérni szülőfalumba.

Első állomásunk Budapest volt, ahol rokonainknál töltöttünk néhány napot. Emlékszem a lerombolt városra, emlékszem, hogy még mindig voltak tüntetések, és éjjel még géppuskaropogást is véltem hallani. A határig tartó utazás feszülten, de eseménytelenül telt. Szerencsére a vonatot ellenőrző biztonsági tisztek, akik az emberek személyazonosságát ellenőrizték, és úticéljuk felől kérdezősködtek, elkerültek bennünket.

Amikor végre megérkeztünk az osztrák határ mellett élő gazda otthonába, három napot ott töltöttünk, várva a megfelelő időpontra, hogy átkelhessünk a határon. December 6-a éjjelén, egy hideg, de tiszta éjszakán a gazda először szántóföldeken, majd egy erdős területen vezetett át bennünket. Végül eljutottunk egy tisztásra. A gazda nagybátyámnak megmutatta a követendő útirányt, majd otthagytott minket.

Átkelés Ausztriába

Emlékszem, ahogy órákig gyalogoltunk a jéghidegben, iszonyú rettegésben. Talán eltévedtünk, vagy elfognak bennünket, esetleg, ami még rosszabb: lelőnek a határőrök? A pánik akkor hatalmasodott el rajtunk, amikor nagybátyám – négykézláb a földön – aknákat után kutatott. Végül egy földúton találtuk magunkat, de fogalmunk sem volt róla, hová vezet. Egyik irányból halvány fényt láttunk pislákolni a távolból, így elhatároztuk, hogy arafelé vesszük utunkat. Kis idő múlva megtorpantunk: egy kereszt állt az út szélén. Nagybátyám a hold fényénél ki tudta venni, hogy a kereszt a felirat németül íródott. Ezután bizakodóbbá váltunk, tudtuk, hogy helyes irányba tartunk.

Végül megérkeztünk ahhoz a fényhez, ami felé tartottunk, és amiről kiderült, hogy egy kis osztrák városka rendőr-állomásáról szűrődik ki. Amikor beléptünk, öt-hat másik magyarral találkoztunk, akik azon az éjszakán ugyancsak sikeresen szöktek át a határon.

Az volt a terv, hogy nagybátyám, miután segített nekünk átszökni, visszatér családjához Magyarországra. Azután a megpróbáltatás után, amin keresztül mentünk, úgy döntött, hogy mégsem tér vissza, de megszervezi felesége és fia, valamint a segítséget nyújtó budapesti rokonaink szökését is, ami néhány héttel később sikeresen meg is történt – még szívszaggatóbb körülmények között.

1957. januárjában Bécsben újra együtt volt a család.

Washington születésnapja

Édesanyám és én, nagybátyámmal és családjával 1957. február 23-án érkeztünk az Egyesült Államokba. Ez a nap történetesen ünnepnap volt, George Washington születésnapja. Mi is részesei voltunk annak a különleges programnak, amelyet Eisenhower elnök rendelt el, és amelynek keretében befogadtak tízezer menekültet az Egyesült Államokba.

Életemben először találkoztam édesapámmal, három nappal később, amikor eljött értünk a New Jersey-i Camp Kilmer-be, hogy elvigyen minket Shelton-i otthonába, Connecticut államba.

Ez csak egy abból a kétszáz ezer történetből, amely a kommunista terror elől menekülő magyarokkal esett meg az 1956-os forradalom alatt és után.

Béres László

Miután 12 évesen édesanyjával elszökött Magyarországról, és életében először találkozott édesapjával 1957. február 26-án, tanulmányait befejezve, 1971-ben PhD fokozatot szerzett fizikai kémiából a Yale egyetemen. Először egy kísérleti termékekkel foglalkozó cégnél dolgozott, majd 26 évig a DuPont-nál különböző műszaki és vezetői pozíciókat töltött be. 1967 óta házasságban él Linda Béressel. Daganatos betegségből felépülve, jelenleg nyugdíjas, és a Massachusetts állambeli Hull-ban él, ahol egy kis tengerparti közösség tagja Dél-Bostonban.